І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 35. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ЛЮТОГО 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 24, 1965 No. 35. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 23-го лютого 1965 р.

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКА НЕ ЗРІКАЄТЬСЯ РОЛІ СВІТОВОГО ПРОВІДНИЦТВА, заявив президент Джансон в промові н аКонвокації Університету стейту Кентаки з нагоди 100-роковин існування цієї наукової установи. Президент сказав, що хоч деколи американські зобов'язання супроти вільного світу спричиняють цій країні деякі клопоти, то „ми не можемо, і не відтягнемося від світу. Ми є забагаті і засильні та заважливі. Але найважливішим є те, що ми таки стурбовані цими справами''. Президент сказав, що заявляє цього і зв'язку з якоювь однією подією в світі, тільки говорить цю проблему як про таку, яка має найбільше значення, і яка заторкує життя майже кожної людини на цій плянеті.

В НЮ ЙОРКУ ЗАСТРЕЛЕНО МЕЛКОМА ЕКС — 30-річного войовничого провідника скрайно націоналістичного негритянського руху, під час того, як він промовляв на зборах своїх прихильників. Поліція заарештувала 22-річного негра Томаса Геґена, який також пострелений і побитий, і який є оскаржений у вбивстві Мелкома Екса (Malcolm X). На зборах віддали аж 30 пострілів. Пострелені є ще три інші негри.Мелком X покинув рух чорних мусулманів, очолюваний Е. Мохаммедом із Шокаґо, і тому його переслідували ці муринські мусульманські сектанти, який він був релігійним провідником в мечеті в негритянській дільниці в Гарлемі в Ню Йорку. 14-го лютого невідомі особи підклали були бомби під його дім. Поліція шукає за спільниками змови на життя Мелкома Екса.

ПОМЕР ЕМЕРИТОВАНИЙ СУДДЯ НАЙВИЩОГО СУДУ ЗДА ФЕЛІКС ФРАНКФУРТЕР у віці 82-ох років. Він був 23 роки суддею Найвищого Суду, найменований на це становище президентом Ф. Д. Рузвелтом. Майже 50 років він мав великий вплив на американське судівництво, бувши професором права в Гарвардському університеті та працюючи в урядових установах. 5-го квітня 1962 року він занедужав на серце і 14-го липня того ж року перейшов на емеритуру. 21-го лютого дістав атаку серця і його перевезли до шпиталю ім. Джорджа Вашингтона, де він 22-го лютого помер.

КОСМІЧНИЙ КОРАБЕЛЬ „РЕЙНДЖЕР 8" ВИСЛАВ НА ЗЕМЛЮ 7 000 СВІТЛИН, поки впав на поверхню Місяця, де розбився. Своє завдання виконав майже із 100-відсотковою докладністю, бо залетів на Місяць 20-го лютого о год. 557:36.8 перед полуднем, тільки на 6.8 секунди пізніше, як було обраховано, і впав на Місяць тільки 15 миль від того місця, де повинен би був впасти. Науковці в Пасадені в Каліфорнії в джетовій лябораторії із найбільшим вдоволенням висловлюються про прислані світлини з Місяця. Та, покищо, не є вияснена справа, чи поверхня Місяця є гладка і тверда, чи покрита грубою верствою куряви. Це є важне для майбутніх асторанавтів, що мають бути на Місяці.

ҐОЛДВОТЕР ЗАЯВИВ, ЩО НІКСОН — ЦЕ ЄДИНИЙ КАНДИДАТ РЕСПУБЛІКАНЦІВ в 1968-му році на пост президента. Арізонський колишній сенатор казав, що Ніксон на цілу голову перевищує всіх інших можливих республіканських кандидатів. Сенатор Ґолдвотер сказав в інтерв'ю, що американці повинні бомбити не тільки військові бази в Північному В'єтнамі, але навіть і столицю Ганой, як цього вимагає військове становище. На думку Ґолдвотера президент Джансон повинен вияснити американську політику в справі В'єтнаму, яка має бути сильна і незалежна від того, чи комуністи атакують, чи ні.

СЕНАТАР ІСТЛЕНД ПРО ЗБІЛЬШЕНУ КОМУНІСТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ в Південній Америці говорив при огляді комуністичної діяльности, яку розглядали в Сенатській Підкомісії Безпеки, яку він очолює. Сенатор Істленд казав, що СССР ввесь час старається підтримати комуністичний рух в державах Латинської Америки, а тепер це саме робить і комуністичний Китай. Сенатор заявив, що комуністи мають вишколені підривні сили в деяких державах і стараються їх мати всюди. Про підривну акцію комуністів досі відомо у Венесуелі, Ґватемалі, Коломбії та Арґентині.

У СВІТІ

ВАЛЬТЕР УЛЬБРІХТ, СХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ ДИКТАТОР, БУДЕ ВШАНОВАНИЙ В КАЇРО, як голова держави, 21-гарматнім стрілом. Президент Єгипту (Об'єднаної Арабської Республіки) Ґамаль Абдель Нассер вийде йому назустріч і буде влаштований в честь Ульбріхта державний бенкет. Західня Німеччина загрозила, що відкличе допомогу Єгиптові, але Нассер заявив, що відвідини Ульбріхта є справою суверенної політики Єгипту. Ульбріхт обіцяв Єгиптові 78 мільйонів долярів промислового кредиту.

КОНҐОЛІЙСЬКІ ВЛАСТІ ВИДАЛИЛИ 16 ВЧИТЕЛІВ, присланих туди від ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй для справ культури й освіти) та їх родини й відіслали їх літаком до Греції, але в 24 години пізніше запросили їх назад. 800 чужинецьких вчителів працюють вже в Конґо, а 400 дальших мають прибути. Видалені вчителі — це єгипетські й сирійські араби, поляк і еспанець. ЮНЕСКО віддавна опановане совєтськими делеґатами.

СОВЄТИ ЗАПОВІЛИ „ВІДЛИГУ" У ВІДНОШЕННІ ДО ІНТЕЛЕКТУАЛІВ. Редактор „Правди" Алексєй Румянцев, який прийшов на місце зятя Хрущова Аджубея, помістив статтю в користь „комуністичної критики" та проти „некомпетентного втручання адміністрації в літературні справи". „Правда" признає існування „різних шкіл і напрямків, різних стилів і родів, які взаємно суперничать".

ЯПОНІЯ І ПІВДЕННА КОРЕЯ ПІДПИСАЛИ ПРОЄКТ ДОГОВОРУ про нормалізацію їхніх дипломатичних і торговельних взаємин. Сталося це під час перебування в Сеулі японського міністра закордонних справ. Обидві держави до цього часу не мали нормальних взаємин.

АЛЬБАНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „ЗЕРІ ПОПУЛЛІТ" з 19 Ц. М. ПРИНІС НА ЦІЛУ СТОРІНКУ ЛАЙЛИВУ СТАТТЮ проти „Хрущовської тройки", під якою альбанські комуністи розуміють першого секретаря компартії СССР Леоніда Брежнєва, прем'єра Алексєя Косиґіна і „президента" Анастаса Мікояна. У тій статті закидається тим керівним кремлівським „вождям", що вони, під маскою примирливих слів і жестів, продовжують „зрадливу" політику співпраці з „імперіялістами" і хочуть накинути свою геґемонію всьому „соціялістичному" світові. Гадають, що та стаття була продиктована Пейпінґом.

СОВЄТИ ВИДАЛИЛИ АМЕРИКАНСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА АДАМА КЛАЙМЕРА, представника щоденника „Балтімор Сан", за його звітування про останню — зорганізовану совєтською поліцією — демонстрацію проти амбасади ЗДА в Москві. Коли Клаймер хотів увійти до будинку амбасади, юрба побила його, а після того поліція, замість стати по його стороні, арештувала його. Американська амбасада формально запротестувала, але — очевидно — без ніякого вислíду.

ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП ЙОСИФ СЛІПИЙ СТАВ КАРДИНАЛОМ ПІД ЧАС ЗВОРУШЛИВОЇ ЦЕРЕМОНІЇ У ВАТИКАНІ

Під час інсталяції Кардинала Йосифа Сліпого й інших Кардиналів з-поза залізної заслони Папа Павло VI говорив про переслідування, що їх вони зазнали за свою віру.

Рим (телефоном). — Верховний Архиєпископ Української Католицької Церкви, Митрополит - Ісповідник Йосиф Сліпий став кардиналом під час зворушливої церемонії у Ватикані, в понеділок 22-го лютого ц.р. Церемонія складалася з 2-ох частин. О год. 8-ій зранку відбулася таємна Консисторія, під час якої нові кардинали були формально найменовані Папою Павлом VI, а теперішні кардинали заявили по черзі свою згоду. Опісля, о год. 10:30 перед полуднем відповідні папські декрети були доставлені новопризначеним кардиналам, які очікували їх в чотирьох різних місцях: в Конґреґації для Східніх Церков, в місійній Урбаніянській Колеґії, в американській Колеґії-Семінарії та в Реколекційному домі Маріїна окраїнах Риму. Кардинали Йосиф Сліпий, Йосиф Беран та архиєпископ Загребу Франьо Шеперта, як також три східні патріярхи одержали повідомлення про призначення їм кардинальської почести в приміщенні Конґреґації для Східніх Церков. В їхніх почотах були архиєпископи й єпископи. В асисті Його Еміненції кардинала Йосифа Сліпого були ЙЕ Архиєпископ Іван Бучко, Преосв. Єпископ Ярослав Ґабро з Шикаґа, о. мср Марусин, канцлер о. д-р Хома, ректори великої і малої семінарій, ОО і СС Василіяни та представники інших українських монаших Чинів, як також гурт місцевих і позамісцевих українських громадян, включно з гістьми з Америки і Канади. Була також заступлена українська і чужомовна преса. Промовляючи на спільному зібранні всіх кардиналів, Папа Павло VI-ий підкреслив, що до складу Кардинальської Колеґії входять католицькі ієрархи, які зазнали переслідування і мук за свою віру і хоч цілком невинні, були покарані несправедливо комуністичним режимом.

О год. 10:30 перед пол. папський післанець вручав новоіменованим кардиналам декрети. Кардинал Йосиф Сліпий, як і кардинали-патріярхи, були одягнені в чорні владичі одяги із східніми камелавками на головах. Кардинал Сліпий мав білу камелавку, — новопризначений чеський кардинал Йосиф Беран й інші кардинали латинського обряду були в червоних одягах. Папські декрети були відчитані у порядку найменування кардиналів, при чому кардинал Йосиф Сліпий був на четвертому місці. Папський декрет про призначення Митрополита-Ісповідника Йосифа Сліпого відчитав чистим і так добре знайомим всім українцям голосом архипастир скитальців Архиєпископ Іван Бучко. Однаково, як і інші кардинали, кардинал Сліпий вислухав декрету стоячи та ще й сам його прочитав. Всі приявні, включно з кардиналами, встали, щоб пошанувати того, що став символом незгнутости й вірности Церкві і народові в найстрашніших обставинах, та привітали його оплесками, які довго не вмовкали. Подібну пошану віддано ще кардиналові Беранові, довголітньому в'язневі чеського комуністичного режиму. Овації знову повторилися, коли новонайменований кардинал-патріярх Максімос IV виголосив французькою мовою промову, в якій в імені всіх новопризначених кардиналів заявив прийняття цієї високої гідности та подяку за неї. У своїй промові він зокрема згадав кардиналів Йосифа Сліпого і Йосифа Берана. Коли була мова про українців і кардинала Сліпого, то всі приявні відчували й усвідомлювали, що це історія сказала своє слово. Після того кожний з кардиналів перейшов до залі, в якій на столах лежали книги кожного з новопризначених кардиналів. В книзі кардинала Сліпого було вже вписаних багато дипломатів і високих достойників.

Публічна консисторія відбудеться в четвер, 25 ц. м. Толіто Папа Павло VI відслужить Понтифікальну Богослужбу в асисті всіх нивопризначених кардиналів і виголосить промову, до якої прив'язують велике міжнародне значення.

ЙХ ЕМІНЕНЦІЯ КАРДИНАЛ ЙОСИФ СЛІПИЙ

ПОЯВИЛОСЯ 1-ше ЧИСЛО „БЛАГОВІСНИКА" ВЕРХ. АРХИЄПИСКОПА ЙОСИФА СЛІПОГО

Рим. (Телеф.) — Тут появилося перше число „Благовісника", органу Верховного Архиєпископа, кардинала Йосифа Сліпого. В ньому, між іншим, вміщено друге спільне послання українських Владик, зібраних у Римі під час останньої сесії 2-го Ватиканського Собору. Під отим другим спільним посланням є підписи всіх українських владик — без вийнятку.

Папа Павло VI привітав Архиєпископа І. Бучка з 50-літтям священства

Рим. — (Телефоном). — Папа Павло УІ прислав Архиєпископові Кир Іванові Бучкові окремого листа з привітанням з нагоди 50-ліття його священства. З цієї нагоди ЙЕ Кардинал Йосиф Сліпий відправив в минулу неділю в соборі святого Петра Архирейську Богослужбу, під час якої відчитав листа Папи латинською мовою. Кардинал Сліпий виголосив проповідь, в якій прославляв Архиєпископа Бучка, підкресливши його заслуги для Церкви і українського народу, зокрема для українських скитальців, жертв другої світової війни. В асисті Кардинала Сліпого було багато духовників, а співав хор питомців.

Іван Винник обраний на голову Головної Управи ООЧСУ

Ню Йорк. — В днях 20 і 21 лютого ц. р. в Домі Організації Визвольного Фронту, 315 Іст 10 вул., відбувся тут XIII З'їзд Організації Оборони Чотирьох Свобід України — ООЧСУ з участю 98 делеґатів від 42 Відділів. З'їзд розпочався молитвою, яку відчитав вспреп. о. Іван Ткачук, УАПЦ. Проводила З'їздом обрана Президія в складі: мґр М. Дужий — голова (Дітройт), д-р Іван Подригуля (Клівленд), В. Мазур (Піттсбург), М. Сірий — секретар (Дітройт) і Л. Білас (Коновз). Після прийняття протоколу останнього, XII З'їзду виступила із звітами Головна Управа: мґр Є. Лозинський — голова ГУ ООЧСУ, редактор „Вісника" д-р С. Галамай і І. Винник — від Секретаріяту. З широкого звіту голови ГУ ООЧСУ присутні довідались, зокрема, про видавничу діяльність Головної Управи в минулій каденції, протягом якої видано: М. Чубатого „Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східньослов'янських націй", проф. О. Оглоблина „Думки про сучасну совєтську історіографію", Хозе Ортеґа-І-Ґассет „Бунт мас" і Вадима Лесича „Кам'яні луни" (поезії). За Контрольну комісію звітував д-р І. Подригуля, за Організаційний суд — проф. П. Савчук. Після дискусій над звітами, в якій активну участь брали делеґати, перший день З'їзду закінчено. Увечері в Великій Залі Народного Дому відбувся бенкет, в якому взяло участь понад 300 осіб — делеґатів і запрошених гостей. Бенкет відкрив молитвою впр. о. ігумен Юрій Катрій, ЧСВВ. Програму проводив д-р М. Чировський. Письмові привіти З'їздові наспіли від: Впреосв. Митрополита Амврозія Сенишина, Впреосв. архиєп. Івана Бучка, єпископа Ярослава Габра, Впреосв. архиєп. Мстислава, Проводу ЗЧ ОУН, голови АБН Я. Стецька, д-ра Д. Донцова і від багатьох інших установ і окремих осіб.

Усні привіти склали: від УККА — адв. С. Ярема, УН-Союзу — д-р Я. Падох, НТШ і англомовних видань УККА — ред. В. Душник, Т-ва Лікарів ЗДА і Канади — д-р О. Волянський, ЛВУ і Організацій Визвольного Фронту Канади д-р Б. Стебельський, Т-ва Українських Інженерів — інж.

(Закінчення на стор. 4-ій)

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ЗМІНИЛИ ГОЛОВНОГО КОМАНДАНТА ВІЙСЬК

Сайґон. — У другій половині минулого тижня прийшли в Південному В'єтнамі трикратні зміни. Спроба збройного перевороту групи генералів, переведена вночі з минулого четверга на п'ятницю проти головного команданта збройних сил і „сильного мужа", який — поруч формального існування цивільної влади, президента і уряду — насправді мав найбільший вплив і владу, генерала Нґуєна Хана, не вдалася. Хоч змовники зайняли збройною рукою, але безкровно, летовище, радіостацію і будинок головного командування, проте самому ген. Ханові вдалося втекти літаком до вірних йому частин і провести протинаступ. До громадянської війни не дійшло завдяки американському посередництву. Ворохобницькі генерали признали свою невдачу і зникли. Однак безпосередньо після того невдачного перевороту й після сповидної перемоги генерала Хана, Військова Рада висловила йому більшістю голосів недовір'я, зажадавши його резиґнації з становища головного команданта. Ген. Нґуєн Хан даремне старався дістати підтримку збоку різних нижчих старшин, командантів військових частин, і піддався рішенню більшости військовиків, при чому проти нього заявились деякі ті самі генерали, які допомогли були йому в двох останніх спробах перевороту вийти переможцем. Ген Хан переговорює з керівними чинниками про свою дальшу долю — поза військом і урядом. Згідно з постановою Військової Ради новим командантом південнов'єтнамських збройних сил став 42-річний генерал Тран Ван Мінг, званий популярно „малим Мінгом", у відрізненні від генерала Дуонґ Ван Мінга, який був лідером у перевороті проти Нго Дінг Дієма і став був на короткий час головою держави. Цивільний уряд д-ра Фана Гуї Квата і президент д-р Фан Хак Суу залишились при владі, а названий президент прихилився до становища більшости у Військовій Раді та формальним актом перевів оту зміну на становищі головного команданта збройних сил.

У Філядельфії відбулася нарада про повну консолідацію комбатантів у ЗДА й Канаді

Філядельфія. — У суботу 20 лютого ц. р. відбулася в одній із заль Бенджамін Френклін готелю кількагодинна нарада українських комбатантських організацій ЗДА і Канади, на якій були приявні всі члени Головної Управи Об'єднання б. вояків українців в Америці з д-ром В. Галаном у проводі, як теж голови й делеґати автономних організацій, що входять в систему ОбВУА, зокрема голова Б-ва УСС І. Поритко, далі, голова Гол. Управи Братства кол. вояків І УД УНА д-р М. Малецький, заст. голови М. Головчак і секретар Головної Управи Братства В. Гузар та голова Крайової Управи І. Чмола з Боффало та численні делеґати Братства з Філядельфії, як інж. І. Скіра, інж. М. Ліщинський, п. Забродський і ін. Приявними були теж авторитетні представники колишніх вояків УПА пп. Лопатинський і Грицков'ян, крім інших делеґатів. Наспіла теж принципова згода на консолідацію від Союзу Українських Ветеранів у Міннеаполісі. Після доповідей д-ра В. Галана, д-ра М. Малецького і В. Гузара, який виступав також в імені майора Б. Панчука з Канади, що в останній хвилині був перешкоджений і не міг приїхати, та широкої дискусії, рішено одноголосно, що необхідно перевести консолідацію українського комбатантського руху в ЗДА й Канаді. В

(Закінчення на стор. 4-ій)

В Ню Йорку відбувся Концерт в пошану Кардинала Йосифа Сліпого

Ню Йорк. Н.Й. Нюйоркський Окружний Комітет за створення Київсько-Галицького Католицького Патріярхату влаштував в неділю 21-го лютого в авдиторії школи св. Юрія концерт в пошану Кардинала Йосифа Сліпого. Програму концерту відкрив проф. д-р В. Ленцик доповіддю „Добрий Пастир", в якій говорив про мученицьке життя Кардинала Йосифа. Співак баритон Юрій Богачевський відспівав „Молитву" Ваґнера, „Ой поля" Барвінського та „Думу" Гайворонського" при акомп. Ігоря Соневицького. Скрипаль Володимир Цісик відограв „Казку" Фоменка і „Українську Рапсодію" Лисенка при акомпаніяменті Марії Цісик. Сопрано Марія Лисогір відспівала „Молитву за Україну" Гайворонського, „За думою дума" Степового і „Жита" Гнатишина при акомпаніяменті Ігоря Соневицького. Мистець слова Йосиф Гірняк виголосив X-ту пісню Франкової поеми „Мойсей" та „Пролог" до неї. Хор ім. Митрополита А. Шептицького під дир. проф. Романа Левицького відспівав „Блажен муж" Бортнянського, „Приклони Господи" Веделя, „Боже, на землю нашу поглянь" Гайворонського (соліст Олег Богачевський, тенор) і „Боже послухай благання" Недільського (солістка Христя Карпевич, сопран). На сцені, на гарному килимі висів портрет кардинала Йосифа пензля малярки Зорі Малаховської, яка подарувала його школі св. Юрія. Прибуток із концерту призначений на Фонд Кардинала Йосифа Сліпого. Велика вадиторія школи св. Юрія була виповнена присутніми, які щиро оплескували окремі точки добре підготованої програми.

Український хор „Думка" дав в Ню Йорку Концерт колядок, щедрівок і пісень

Ню Йорк. — Український хор „Думка" в Ню Йорку виступив в неділю 21-го лютого в повному складі в залі Джюньйор гай скул при Евню Б із концертом коляд, колядок, щедрівок, пісень та різдвяних картин. Концерт почався „Словом про колядки" д-ра Зиновія Лиська. На тлі хору Павло Чарський віддеклямував вірш О. Кобця „На Свят - Вечір". Молода Думка відспівала „Добрий вечір тобі" і „По всьому світу" (К. Стеценка). Члени Молодої Думки і учні Студії Мистецького Слова Олімпії Добровольської виконали різдяну сценку Я. Вільшенка „Хто дасть захист" і „Вертеп" Р. Завадовича „Бог у яслах". Після того Молода Думка відспівала із мішаним хором Думка М. Леонтовича „Ой, там за горою". Сам мішаний хор Думка виконав коляди Стеценка „Ой, видить Бог", „Щедрик", „На Орданській річці" і „Днесь поюще", Ступницького — „Ой, дозволь пан хазаяїн" і Кошиця — „Бог Предвічний". Чоловічий хор Думка відспівав „Нова радість стала" (Кошиця) і „Не плач Рахиле" (Т. Купчинського) із сольом Андрія Добрянського. Після перерви мішаний хор Думка співав „Верховино" (Лисенка), „Гра в зайчика" (Леонтовича) і його ж сцену з опери „На Русалчин Великдень" з солістами: Олена Зам'ята, Люся Костецька, Оля Пастернак і Богдан Пирожак. Закінчено програму весільною сценою із опери „Медведик" Гнатишина. Диригент мішаного і чоловічого хорів — Ів. Задорожний, Молодої Думки — Роман Степаняк. При фортепіяні Олександер Берник (Думка) і Хризанта Зубрицька (Молода Думка). Режисер Олімпія Добровольська. Світло, звук і оформлення сцени — Володимир Змій і Тарас Гірняк. Простора заля була вщерть виповнена публікою, яка із захопленням сприймала всі точки цього вповні успішного концерту.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

А РЕШТА ДЕ?

З 1200 молодих фахівців з високою освітою, яких послали в сільське господарство Харківщини, за останні десять років на місцях залишилося 404. А решта де?" ...

Так запитує „Молодь України" 2 лютого ц. р. і сама собі відповідає: „У Валківському районі двадцятьдва агрономи та ветеринари вирішили перекваліфікуватися на ... працівників торгівлі".

ВПРОВАДЖЕННЯ СОВЄТСЬКИХ ОБРЯДІВ

Щоб протиставитись релігії, в Україні запроваджують так звані совєтські обряди. Почали відзначати такі важливі події у житті людей: народження дитини, повноліття, одруження, посвячення в робітники та в хлібороби і проводи до армії. („Радянська Україна" з 5 лютого ц. р.).

ЯКЕ ЩАСТЯ! ...

Колгоспник села Кремидів, Галицького району, Івано-Франківської (Станиславівської) области, М. Безушко виграв на льотерійного квитка автомашину „Москвич".

— Який щасливець! — вигукує „Молодь України" з 7 лютого ц. р. Цікаво, куди їздитиме цей „щасливець" і чи матиме він для свого авта бензину?

В УКРАЇНІ — СНІГОПАДИ

Після січневої відлиги та дощів, як подає „Молодь України", в Україну знову повернулася зима. Температура — 10-15 ступнів морозу. У Карпатах висота снігу досягає 14-25 сантиметрів, а в окремих районах Львівської та Житомирської областей — 27-33 сантиметри. У південній частині України снігова ковдра 2-8 сантиметрів.

В околицях Києва сніг сягав 28 сантиметрів.

„ТІНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ" —КІНОФІЛЬМ

Безсмертний твір Михайла Коцюбинського „Тіні забутих предків" сфільмувала Київська Студія ім. О. Довженка.

Головну ролю Івана виконує артист Миколайчук, народжений на Гуцульщині. Ролю Марічки виконує акторка Л. Кадочнікова, а інші ролі також не з українськими прізвищами акторки Т. Бестаєва і Богошвілі. Режисер — С. Параджанов. („Молодь України" 7 лютого ц. р.)

КУКУРУДЗА ВИСОКА-ВИСОКА ...

„Молодь України" захоплюється минулорічною кукурудзою, вирощеною до фантастичних розмірів у колгоспі „Ленінським Шляхом", Оріхівського району, Запорізької области:

„І пішла рости кукурудза! Та така виросла висока-висока, що бувало, як стане ланкова Г. Ададурова на плечі своїй подрузі, підніме руку, а до верху ще більше як метр залишається" ...

З КИЇВЩИНИ НА ДАЛЕКИЙ СХІД

„Юнак Анатолій Петренко прямо з Київщини поїхав на Далекий Схід і тепер працює над Тихим океаном", повідомляє в рубриці „Телеграф радости" газета „Молодь України" з 7 лютого ц. р.

Що й казати: велика радість матері та батькові, що їх син поїхав за тридев'ять земель з України.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Сила УНСоюзу — сила громади

У „Свободі" з п'ятниці минулого тижня на сторінці „Трибуна УНСоюзу" вміщено маленькі світлини 141 діячок і діячів, які впродовж минулого року придбали Українському Народному Союзові від 10-ох до 192-ох нових членів кожний, разом три з половиною тисячі. В нагороду признано їм ювілейну відзнаку УНСоюзу. Здавалося б, що це — внутрішня справа цієї установи, справа її організованости та праці. Так було б, якби розмежувати Український Народний Союз і американсько - українську громаду. Але сама згадка про таку можливість звучить, як нісенітниця: ці два поняття так тісно й нероздільно пов'язані, що ріст чи занепад Українського Народного Союзу є автоматично ростом чи занепадом громади.

І тому слушно в поясненні до цих світлин сказано, що це — „будівничі сили й добробуту нашої заморської громади". Отож, при нагоді проголошення вислїду праці 141 союзових діячок і діячів слід пригадати цей тісний, кровний, органічний зв'язок нашої американсько - української громади з її найстаршою і найбільшою установою, якою є наш Союз. Хто хоче науково досліджувати історію американсько - української громади, то у першу чергу мусить сягнути до історії УНСоюзу та його органу „Свободи". Хто хоче досліджувати статистику національно свідомих і активних американських українців, той у першу чергу мусить сягнути до статистичних даних наших національних Церков і Союзів, а з цих останніх — в першу чергу до цифрових даних Українського Народного Союзу. Не тільки про стан його фізичного членства, але й про його осяги в ділянці організування громади, його суспільно - культурну й економічну працю.

Часи змінюються, змінилось у великій мірі американсько - українське життя за останніх 70 років. Відповідно змінились і обов'язки та функції УНСоюзу, як громадської установи: значну частину його попередньої діяльности перебрали на себе нові установи й організації із спеціяльними завданнями. Але не припинилась діяльність УНСоюзу у видавничій ділянці, і доказом цього є не тільки давніше видана англомовна бібліотека українознавства, але й 1-ий том англомовної Енциклопедії Українознавства, а в стадії приготовлювання другий том, — не припинилась його роля активного співробітника й ініціятора в політичній репрезентації громади, його активна, передова участь в усіх зорганізованих творчих і конструктивних діях громади. В американсько - українській громаді були і є численні установи і організації. Багатьох з них уже немає, деякі ще минуться, але тривкою фортецею стоїть Український Народний Союз. І тому всі, що цю фортецю скріплюють, скріплюють одночасно і всю нашу громаду.

Провал Об'єднаних Націй

19-та сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка повинна була зібратись у вересні минулого року, зібралась щойно 1-го грудня з двох причин: з уваги на президентські вибори в ЗДА та парляментарні вибори в Британії і з уваги на проголошену заздалегідь погрозу збоку ЗДА, що вони заперечать Совєтському Союзові право голосу в ОН, якщо він не вирівняє своїх грошових зобов'язань до тієї установи бодай настільки, щоб його заборгованість не досягала суми дворічних членських внесків. ЗДА прийняли принципове становище, що коли супроти таких боржників не застосувати 19-ої статті чартеру ОН, яка саме про них говорить, тоді взагалі втрачає вартість увесь чартер.

Хоч ЗДА йшли на різні компроміси, які „врятували б обличчя" Совєтського Союзу, що завинив Об'єднаним Націям 60 мільйонів долярів, „принципово" відмовившись заплатити будь-що на мирові місії ОН в Конґо й на Близькому Сході. СССР не приймав ніяких компромісових розв'язок. Внаслідку, щоб Америка не зголосила формального внесення на позбавлення голосу Совєтського Союзу, Франції і ще 11-ох інших членських держав, які опинились в тій самій ситуації боржників, бо голосування над таким внесенням було б рівнозначне із розвалом Об'єднаних Націй, їхні керівники прийняли за кулісами на 19-ій сесії „соломонове рішення": не переводити взагалі ніяких голосувань. Аж ось Альбанія, напевно під диктатом Пейпінґу, зголосила внесок: переголосувати, чи можна зберегти надалі згадане мовчазне порозуміння щодо дебат — без голосування. Але вже саме голосування над отим альбанським внеском ставило руба питання, чи СССР має право брати в ньому участь! Тому знову за кулісами рішено — не допустити на денний порядок альбанського внеску. Тут ЗДА погодилися не ставити під сумнів участи в „процедуральному" голосуванні Совєтського Союзу. Внесення Альбанії „угроблено" 97 голосами проти двох, але у свідомості, що ситуацію доведено до абсурду, закрито взагалі сесію Генеральної Асамблеї аж до 1-го вересня цього року.

Нещасна 19-та сесія Генеральної Асамблеї померла, не поладнавши ні одної із 92-ох справ її денного порядку.

Богдан Галайчук

ДЕМОКРАТИЧНІ СОЮЗНИКИ ФІДЕЛЯ КАСТРА

Буенос Айрес, — Чілійський президент, Едвард Фрей — безкомпромісовий демократ. „Ми, чілійці — говорив він у своїх промовах — бідний народ: родючої землі у нас обмаль, тому не стає нам хліба, м'яса, маємо лише наші демократичні вольності; коли б і їх втратили, що залишилось би нам?" Він проповідував демократичне „кредо" впродовж своєї 30-літньої політичної діяльности і беззастережно шанує його сьогодні, коли став президентом. Відкинув президентським „ветом" законопроєкт, згідно з яким часописи мали обов'язок містити передвиборчу пропаґанду всіх партій, вважаючи, що це — насильство над свободою преси. А тепер гамує гнів своїх партійних однодумців, християнських демократів, проти Конґресу. Опозиція відкинула законопроєкт про копальняну реформу, при чому в тій опозиції виступали марксисти пліч-о-пліч з оліґархічною правицею.

Марксисти проти реформи, бо вважають її незадовільною: домагаються повної націоналізації копалень міді. А консерватисти й лібeрали теж в опозиції тому, що Фрей взагалі береться до здійснення реформ. Не зважаючи на це, обидві праві партії голосували за нього у президентських виборах 4 вересня м. р., щоб влада попала в руки демократа Фрея, не марксиста Аленде.

Фрея тримає на дусі надія, що його чистилище скінчиться за місяць — якщо він осягне перемогу у виборах до Конґресу і здобуде власну парляментарну більшість. Прикріша позиція перувіянського президента, Беляунде Террі: у Перу парляментарні вибори відбуваються одночасно з президентськими.

У виборах 1963 року, Беляунде був вибраний президентом релятивною більшістю. В подібний спосіб прийшов до влади, кілька місяців пізніше, в Арґентині, Ілія — та він має в Сенаті власну більшість, а в Палаті Послів покищо підтримку інших партій. Але в перуанському Конґресі Беляундову Народну Акцію підтримує лише невеличка Християнська Демократія. Більшість належить там двом великим партіям, АПРА та Одріївській Унії, які стоять у непримирній опозиції до президента. Одрія — звичайний коньюнктурист. Де ля Торе — марксист, який колись обіцяв злидарям золоті гори, але згодом — обріс салом!

Тим часом аґрарна реформа — пекуча конечність у тій країні, яка побила латиноамериканський рекорд. Безземельні й малоземельні селяни втікають від голоду до міст, де живуть у жахливих умовинах.

Отож набирають глибокого змісту слова виборчої програми теперішнього президента: „Народна Акція та Християнсько - Демократична Партія заявляють, що ґрізні питання, які стоять перед країною мають головну причину у надто малій та зле унапрямленій продукції, у несправедливому розподілі дібр та ренти і у невідповідній структурі держави ..." Хто був у Перу, не має сумніву, чи реформи там справді необхідні. І може уявити собі чуттєву реакцію Беляунда та його однодумців супроти парляментарної обструкції реформ — і то не в ім'я якоїсь доктрини чи партійної програми, а так собі, на збитки, на злість президентові.

Тому Беляунде стоїть перед трагічною дилемою: або вгнутися перед злобною парляментарною більшістю, або, згідно з домаганням радикальніших однопартійців, здійснити обіцяні реформи, шукаючи народної підтримки понад головами ворожої парляментарної більшости. Навіть коли б це зробив він у поміркованій формі, плебісцитом, то порушив би конституцію, яка не передбачає такої інституції. Відклик до референдуму був би у Перу протиконституційним кроком.

Що анахронічна соціяльна структура латиноамериканських країн не може втриматися на дальшу мету — це вже сьогодні очевидно; щоб заперечувати це, треба бути великим реакціонером — і великим оптимістом. Дилема, перед якою стала чілійська правиця при останніх президентських виборах, дуже симптоматична. Там виринуло з усією гостротою питання, яке стоїть перед Латинською Америкою: чи неминучі реформи мають бути здійснені за рецептою Фіделя Кастра, чи Джана Кеннеді. Аленде обіцяв чілійській бідноті хліб, Фрейд, крім хліба, ще й свободу.

Що хліб плюс свобода вартують більше, ніж сам хліб, це очевидне; та скептики твердять, що в Латинській Америці важко зберегти ці дві вартості — і, на жаль, мають деякі арґументи.

Поділ влади між законодатною, виконною та судейською, притаманний для репрезентативної демократії — твердять одверті й замасковані прихильники Фіделя Кастра — творить дуже складну систему гальм, якою вміло користуються упривілейовані верстви, що не хочуть допустити до реформи структури. Тому — заключають — та реформа може здійснитися лише всупереч конституції, шляхом припинення (лише хвилевого — заспокоюють) репрезентативно демократичної системи та зосередження в руках революційного уряду всієї влади. Така процедура, застосована на Кубі, була б — на думку згаданих кол — єдиною реальною силою в латиноамериканських умовинах.

Ця ідея не зовсім нова: вже римляни поручали проведення реформи „диктаторові", якого необмежені повновласті кінчилися в окресленому реченці, необхідному для здійснення реформи — коли Кастро задержує диктаторську владу „хвилево" від 1959 року і не думає про вибори. Можна покликатися теж на досвід у Венесуелі, де Бетанкур запровадив соціяльну демократію, шануючи демократичну конституцію, і то не зважаючи на вийнятково несприятливі умовини.

На жаль, і противна сторона може покликатися на деякі прецеденси, які ставлять під сумнів здатність репрезентативної демократії до соціяльних реформ: на сумний досвід перувіянський, а в останньому часі — чілійський. Опозиційні партії цих двох країн, дармащо демократичні, є цінним природним союзником Фіделя Кастра.

НА ТЕМИ ДНЯ

ШУКАЮТЬ РАДОСТИ

Колись ще Ленін писав, що алькоголізм — притаманний капіталістичному суспільству, де визискувані капіталістами пролетарі п'ють, щоб забути про свої злидні.

Тепер у „країні серпа та молота", як твердить совєтська пропаґанда, злидні зникли, а тим часом газети в СССР рясніють статтями і дописами про пиятику. П'ють і комуністи, і безпартійні, і старі, і молоді.

У гуртожитку текстильної фабрики живе понад дві тисячі робітників. Там близько семи сотень комсомольців. Що ж вони роблять? П'ють і вдень, і вночі, п'ють та розважаються картами, як читаємо в московській „Правді". Нап'ється така молода людина і не виходить до роботи, а коли вийде, то скалічиться і довший час не працює. Число подібних випадків збільшилося на 20 відсотків супроти минулого року.

Зневірені в комуністичній системі люди шукають всілякої нагоди, щоб напитися. Особливо багато п'ють на так звані червоні свята: п'ють колективно.

У Першомайському районі Москви — пиятика набула постійних масових розмірів. Великі гурми п'яних підлітків крикливо сновигають по вулицях. Лунають брудна лайка і сороміцькі слова.

Без „склянки горілки" не обходиться і серед студентів. На полицях і в течках між книжками — пляшки „водки". Їде студент на літнисько, відвідує батьків, — все це супроводиться горілкою.

Через це дуже зростає число не тільки нещасливих випадків, але й кримінальних злочинів, убивств та розладів у родинах.

Так виглядає „комуністичний рай", в якому щоб бодай на якийсь час забути про гнітюче життя, шукають радости в горілці.

М. Щ.

ЗИМА

Знов, як учора, не радий я,
Смуток на серці заліг,
Крутиться, вихриться, падає
бурею дальньою сніг.

Доля сніжинками холоду
Сіється в душу мою.
Швидко ж осипалась молодість
Квіткою в ріднім краю.

Вихряться спогадів парості,
Щастя, й краплини нема.
З образом сивої старости
Вже шкутильгає зима.

Що ж я старчисі пожертвую?
Всюди ненависть і зло,
Тільки любов'ю безсмертною
Серце моє розцвіло.

ВАСИЛЬ ДУБИНА

Шикаґо, 1965

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ КОРИСНИЙ „КУЛЬТУРНИЙ ОБМІН"?

Широка дискусія розгорнулася в нашій пресі у справі „зустрічей" з культурними діячами, що приїздять з України. Отже, поперше, чи це є дійсно культурний обмін?

Такий обмін міг би бути тоді, коли б до нас приїздили дійсні представники української культури, і не для припадкових, часом таємних зустрічей з тутешніми українцями, а для одвертих розмов.

Щоб такі культурні делеґації мали бажання й можливість відвідувати наші культурні організації і редакції газет, бувати в домах українців, не тільки культурних діячів, але також робітників і фармерів, щоб ознайомитися з їх життям. Тоді чесні делеґати переконалися б, чи дійсно, як твердить комуністична пропаґанда, ми отримуємо великі кошти від „американських капіталістів", чи маємо яку іншу матеріяльну підтримку для своєї праці на користь української культури. Вони побачили б, як українська трудова громада жертвує свої тяжко запрацьовані центи на українську національну справу. Так само побачили б, в яких матеріяльних умовах живуть діячі української культури поза межами України.

З другого боку треба, щоб еміґраційні діячі української культури могли висилати свої делеґації на Україну з таким самим правом необмежених зустрічей, з правом відвідувати наукові установи і видавництва, робітників, хліборобів і т. д. При цьому з обох сторін треба абсолютно виключити політичні дебати, обмежуючись лише культурними справами. Ми, розсіяні поза межами України, очевидно, на такі умови радо пішли б, бо нам нема чого соромитися, нема чого ховати. Але чи прийняли б ці наші умови делеґацій з УССР — інша справа.

Ми хочемо знати правду про культурно - національне життя нашого народу, хочемо, щоб там знали правду про наше життя.

Я особисто мав чимало контактів з відповідальними людьми із Совєтського Союзу.

Один мій контакт відбувався тоді, коли провадилася широка акція за поворот на Україну еміґрантів з Европи. Як відомо, всі вони раніше чи пізніше там загинули, упавши жертвою своєї довірливости.

Десь у 1922 році я отримав від посла УССР у Відні Юрія Коцюбинського запрошення прийти до нього, щоб обговорити деякі справи. Такі запрошення отримували тоді різні українські діячі. Як голова ревізійної комісії Союзу Українських Журналістів і Письменників (головою був О. Кандиба - Олесь), я порадився з членами Управи Союзу і прийняв це запрошення.

Посол Ю. Коцюбинський в дуже чемній формі переконував мене „в інтересах української справи і в моїх власних інтересах" вернутися на Україну. В Харкові, казав він, я зможу працювати в Центральному Статистичному Управлінні, на чолі якого стояв мій давній знайомий Коркушко. Я рішуче відмовився, вказуючи на те, що не бачу можливости вільно працювати при сучасних обставинах. Про цю розмову я негайно переказав Управі Союзу Журналістів. Всі вони схвалили моє рішення. Однак, Ю. Коцюбинському пощастило переконати, наприклад, А. Крушельницького та його синів і інших.

Другий , властиво перший контакт з комуністами мав я в Ризі, в 1920 році, під час мирових переговорів большевиків з поляками. В делеґації УССР був мій колишній партійний товариш, член ЦК Партії Українських Соціялістів - Революціонерів Олександер Шумський.

Отже, одного разу до мене в посольство УНР з'явився посланець від нього з проханням дати кілька українських еміґраційних газет та журналів. Я дав усе, що було під руками, і просив переказати О. Шумському, щоб він передав мені в обмін газети, що виходять на Україні. В короткому часі знову з'явився до мене той самий посланець, але нічого не приніс, заявивши: „Мирова делеґація не отримує українських газет". Я висловив бажання особисто побачитися з О. Шумським. За кілька днів він запросив мене відвідати його в готелі.

Я декілька разів був у О. Шумського, і він щоразу запевняв мене, що українське життя під совєтами процвітає, що перед українськими трудовими масами відкриваються широкі перспективи. При цьому він казав, що й мені треба було б повернутися на Україну „для органічної праці, а не творити собі еміґрантських ілюзій". В розмовах Шумський виправдував червоний терор проти української „буржуазії", хоч я йому доказував, що „буржуїв" серед українців була жменя. Говорити з ним щиро було неможливо, бо в його кімнаті завжди була присутня третя особа: жінка або мужчина, як „секретарка" або „секретар". О. Шумський часом підморгував мені, мовляв, будь обережний. Я припинив свої відвідини.

Одного разу, пізнім вечером, до мене зателефонував наш консул В. Конашевський і попросив мене приїхати до консульства, де хоче бачити мене одна „поважна особа". В консульстві я зустрів О. Шумського. Під час розмови сам-на-сам він сказав мені, щоб я не вірив усьому тому, що він говорив мені під час наших попередніх побачень. Він висловив глибоку віру в те, що українська народна стихія під проводом боротьбістів та інших проґресивних українських патріотичних сил переможе. На прощання він сказав: „Я вас не кличу вертатися на Україну, бо ваша діяльність тут пособляє нам там".

Уже в Америці під час другої світової війни, я протягом майже двох років мав щоденний контакт з п'ятьма совєтськими інженерами, коли працював в лябораторії великої компанії, що виробляла електричні кабелі, частина яких в порядку „ленд-лізу" ішла до СССР. Тяжко було з ними говорити одверто, бо в лябораторії завжди був присутній „перекладач", який дуже пильно прислухався до наших розмов. Тож на мої питання про становище в Совєтському Союзі вони відповідали коротко й стримано. З одним, ще з з царських часів інженером мені іноді щастило поговорити трохи більше. Але він остеріг мене теж, щоб в присутності „перекладача" я не говорив нічого поза фаховими справами, бо він все одно мені правди не може сказати.

Один інженер повернувся до Москви і за два місяці приїхав знову, але вже не сам, а з дружиною, також інженером. Я запитав його, як то його випустили за кордон разом із жінкою. Він відповів трохи подратовано: „Не будьте наївним, у нас лишилися там діти й родичі".

З огляду на все це, до контактів з людьми, які приїздять у тій чи іншій місії із СССР, я ставлюся неґативно, бо уважаю, що немає потреби витрачати час на те, щоб слухати неправду. Один з таких відвідувачів, яких чотири роки тому у Вашинґтоні, на мій запит, як там на Україні, відповів: „Не питайте, бо я й сам не знаю, коли кажу правду".

В. Кедровський

ПРО „ВЕСЕЛКУ"

Останнім часом появляються в „Свободі" відрадні вістки, що дитячим журналом „Веселка" починає щораз більше цікавитися українське громадянство. В повідомленнях на тему передплати „Веселки" зазначається, що вона повинна бути обов'язковою лектурою в школах українознавства, отже кожний батько повинен передплачувати її для своєї дитини. Однак не всі батьки доцінюють значення дитячого журналу для формування національної свідомости нашої молоді, а тому в масовій передплаті „Веселки" для шкіл українознавства повинно допомогти школам громадянство, бож виховання молодого покоління є справою не тільки батьків і вчителів.

Велике число передплатників напевно причиниться до покращання журналу, однак, щоб наші діти воліли читати „Веселку" замість „Каміксів", її зміст повинен відповідати їх заінтересуванням. Тому „Веселка" повинна містити байки, казки та оповідання для 4-6-літніх дітей, короткі змістом і цікаві матеріяли для 7-10-літніх та історичні й пригодницькі оповідання для старших учнів. Цим можна розбудити замилування до читання, як засобу для дальшої самоосвіти.

Також треба мати на увазі мову „Веселки". Запас слів наших дітей дуже бідненький, тому матеріяли для учнів дошкілля і перших двох кляс треба давати мовою щоденного вжитку, поступово збагачуючи їх літературною мовою.

Корисними були б також діялоги на теми шкільного життя, в яких учні брали б активну участь.

І. Сточанський

Читайте щоденник „Свободу"

Віктор Приходько

НЕЗАКІНЧЕНИЙ СПІР

Цей спір почався рівно 44 роки тому. А почався він відразу після того, як програно справу української державности і Уряд Української Народної Республіки, разом із Армією, мусіли покинути територію Великої України і опинились за Збручем, в Галичині. Тоді всі накинулись на державних діячів і наддніпрянських політиків з гострою критикою: як так — мати в своїх руках державу, осягнути найвищого ідеалу Нації — і не втримати свого здобутку, допуститися історичної програ?

На це тодішні політики та відповідальні діячі всяко виправдувалися. Головним арґументом у тих виправдуваннях був той, що революція в Росії 1917 року та визвольний рух на Україні застали український народ зовсім непідготованим до національно-державного будівництва. Наддніпрянська Україна на той час являла собою етнографічну масу, не свідому своїх цілей і завдань. Зрештою — виправдувалися тодішні діячі — це ж загальновідома річ, що народ на Україні жив понад 200 років без своєї держави, преси, школи, Церкви, без своїх національних організацій, отже — де було взятись тій свідомості, що є основою всякого національного будівництва?

Про подібний стан пророкував ще Тарас Шевченко, коли передбачав, що можуть настати в Україні великі події, в огні яких щойно пробудиться наш непідготований народ. І, справді, так і сталося: прийшли великі події. У Києві засідала Центральна Рада, а її голова — Михайло Грушевський, в перервах між засіданнями цього українського парляменту, поспішав писати для українського народу брошуру: „Хто такі українці і чого вони хочуть". При чім — додають тодішні діячі — треба пам'ятати, що Україна в тих часах не мала й півроку спокою для свого будівництва. Уже з осени 1917 року почався наступ большевиків на Лівобережжя — Харків, Катеринослав, а в січні 1918 р. Муравйов уже громив Київ з гармат.

При такій ситуації — вказують тодішні діячі — треба дивуватись усій тій праці, яку виконали свідомі українці, піднявши до боротьби усе, що було живого в Україні. Наслідки цієї праці відомі: Українська Армія, українське шкільництво — від нижчого аж до університетів, — українська Церква, українські національні установи та організації, українська література, мистецтво і загальне національне коли не усвідомлення, то пробудження 40-мільйонового народу, — ось те, що встигла зробити в огні і бурі трьох років тодішня українська наддніпрянська інтеліґенція при допомозі — треба це зазначити — здисциплінованої героїчної Галицької Армії, Січових Стрільців та відданої галицької інтеліґенції, що тоді перебувала в Україні. Все позитивне, що сьогодні маємо на Україні — хоч придушене і приховане, а також увесь розріст українського національного життя у вільному світі, — все це наслідок тих титанічних зусиль і змагань, що відбулись в тих часах, коли „встала Україна".

Як бачимо і знаємо, успіх кожного народного, національного, державного діла залежить від участи в ньому народу. Україна програла, бо зібрала тільки, разом з галицькою, 100 тисяч вояків, а мусіла дати мільйон. Провідники України не могли цього зробити, бо народ був несвідомий, а час для дії був дуже короткий. Але громадянство тодішнє у Галичині та наддніпрянське на еміґрації, а головно галицька молодь цих арґументів не признавали: що значить не могли!? Значить — не вміли, були занадто м'якотілі, ліберальні, бракувало енерґії, духу експансії. На цім ґрунті критики, невдоволення, обурення й виріс національний рух, що висунув свої гасла — енерґії, експансії, твердої волі, залізної дисципліни. Гасла, загально взявши, не погані. Навпаки, у кожній справі, а особливо у великій, народній, розумно застосовані, вони цілком на місті.

Так чи інакше, доля хотіла, щоб ми, серед цих спорів та дебат, опинились далеко від рідного краю, аж за океаном. Але Нація Українська велика і належить до тих народів, що рахують себе десятками мільйонів. І вийшло так, що тут, у ЗДА та Канаді, ми застали понад мільйон своїх людей, українців — у ЗДА і в Канаді — наших братів, що мають свою рідну Церкву, пресу, свої організації та соціяльні і господарські установи. І ми, европейська еміґрація, з незужитою на рідних землях енерґією, кинулись тут до праці, вливаючись у старі тутешні українські установи та організуючи нові. Принесли з собою багато енерґії, ініціятиви, добрих починів. Аж тут виявилось ... що на все це не вистачає засобів. Український Конґресовий Комітет Америки має при собі Український Народний Фонд, але до того Фонду сплачує національний даток лише ... десять тисяч громадян. Як так? А де ж ще сотні тисяч українців? Н а р о д н и й Фонд збирає річно від своїх 10.000 плат н и к і в 100.000 долярів. А де ж сотні тисяч? І ось старі політики з 1917 року присікуються до своїх колишніх критиків і невдоволених громадян: де поділися 15 мільйонів у З'єднаних Державах Америки, де поділися 5 мільйонів у Канаді? Разом — 20.000.000!

Звичайно, колишні критики починають виправдуватись. Але старі політики, пам'ятаючи їхні напади, з місця їх ріжуть: ніяких виправдань! І починають „вичитувати":

Перше: в той час, коли український народ був у добі революції національно несвідомий, народ український в Америці і Канаді уже 40 років від тих подій живе в атмосфері повних інформацій про те, що діється на Україні, і безумовно національно свідомий.

Подруге: в той час, коли ми не мали й двох спокійних років для освідомлення свого народу в Україні, тут ви мали 40 років повного спокою для своєї національно-громадської роботи.

Потретє: в той час, коли — в обставинах війни, революції, большевицького терору та фактичної відсутности якоїсь усталеної валюти — ми нічого не могли дістати від нашого народу, тут, в Америці й Канаді, наші люди протягом десятків років живуть у нормальних обставинах, спокої та добробуті і мають можливість жертвувати на українську справу та підтримувати її ...

Але киньмо всі обвинувачення та виправдування з часів минулих, закінчім наш спір і поведім розмову про стан теперішній і майбутній.

Про стан теперішній багато говорити не доводиться: здається, жадний народ в історії не підлягав таким випробуванням та експериментам, як наш народ. По сторінці фізичній, — маємо сороклітнє напівголодне існування, сім мільйонів жертв штучного голоду; по сторінці правній — насильні вивози, переселення, поворот панщини в найгіршій формі, при повному безправ'ї і свавільстві держави; по сторінці духовій — нечувані експерименти над душею народу у сфері релігійній, національній, виховній: сатанинський замисел — зліквідувати духово сорокмільйонову націю, обернувши її у безликих рабів-роботів.

А що ж ми на це? Ми, двомільйонова еміґрація — стара і нова, — люди, що живемо цілком іншим, ніж наш народ, життям нормальним, фізично і морально здоровим, в умовах права, свободи та вільного виявлення повноти своїх сил фізичних і духових?

На це, в повній згоді з правдою, треба признати, що частина української еміґрації — як в Америці, так і в Канаді, а, власне, головно новоприбула українська інтеліґенція, виявила і виявляє себе дуже позитивно. Без огляду на свої кращі чи гірші життьові обставини, вона старається організувати і продовжувати тут інтелектуальну працю, що збагачувала б в тій чи іншій мірі, в тій чи іншій ділянці культуру українського народу. Не потребуємо тут вичисляти відомі всім українцям наші наукові та загальнонаціональні установи, як НТШ, УВАН, Шкільна Рада при УККА і ін.; не потребуємо називати поіменно всі організації, що об'єднують наших письменників, журналістів, правників, мистців і т. д.; не потребуємо вказувати на нашу численну пресу і, нарешті забагато місця забрало б щоб поіменувати наших бодай видатніших громадян, що віддають свої знання, здібності і запал, працюючи в окремих ділянках української культури.

Але в усій цій праці, в усіх

(Закінчення на стор. 3-ій)

Українська Вільна Академія Наук у США

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

в залі Академії відбудеться „Вечір української пісні", на якому вперше, по приїзді з Аргентини до США, виступить співачка

Тамара Лихолай

(ліричне сопрано)

Музичний супровід — Ігор СОНЕВИЦЬКИЙ

Концерт відбудеться

в СУБОТУ 27-го ЛЮТОГО 1965 р. о 7-ій год. веч.

в залі Академії: 206 Вест 100-та вул., Н. Й.

ГОЛОВНА УПРАВА

Об'єднання Мистців Українців в Америці

повідомляє, що

IX ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОМУА

— відбуватимуться —

в домівці ХОРУ „ДУМКА" на 4-му поверсі НАРОДНОГО ДОМУ в НЮ ЙОРКУ

при Другій Аве., під числом 142

в суботу, 27-го лютого 1965 року

від год. 11-ої вранці

ПОРЯДОК ДНЯ:

1. Відкриття, вибір президії і читання протоколу.
2. Звіти голови ОМУА, членів ГУправи і голів відділів.
3. Дискусія над звітами і уділення абсолюторії.
4. Вибір нової управи.
5. Зміни в статуті ОМУА і правильник для відділів.
6. Внески і запити.
7. Закриття.

Головна Управа запрошує до участи в зборах усіх мистців, членів ОМУА; рада теж бачити не-членів товариства і ВШ громадян прихильників ОМУА, як гостей з дорадчим голосом.

Увага! Джерзі Сити й околиця! Увага!

В п'ятницю, 26-го лютого 1965 року

в год. 7:30 вечером

в приміщенні

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

при Fleet & Oakland Ave. — JERSEY CITY, N.J.

— відбудеться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу

НАДГУДСОНСЬКОЇ ОКРУГИ

в яких повинні взяти участь члени Окружної Управи та Урядовці і конвенційні Делегати наступних Відділів:

25, 70, 170, 171, 196, 213, 270, 275, 281, 286, 287, 380.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Звіт з діяльности Окружної Управи;
2. Вибір нової Окружної Управи;
3. Пляни праці на 1965 рік та розподіл квоти нових членів;
4. Внески і запити.

В Зборах візьме участь:

д-р Ярослав Падох

головний секретар УНСоюзу

Після Зборів відбудеться

ПРИЙНЯТТЯ і ТОВАРИСЬКА ГУТІРКА

До участи в Зборах запрошені члени УНСоюзу та ширше Громадянство.

УПРАВА ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ

До уваги КЛІВЛЕНДУ і околиці!

В суботу, 6-го березня 1965 року

в приміщенні

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

2255 West 14th Street — Cleveland, Ohio

о год. 7-ій вечором розпічнуться

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНСоюзу

КЛІВЛЕНДУ та ОКОЛИЦІ

до участи в яких управнені і запрошені усі конвенційні Делегати та представники наступних Відділів УНСоюзу:

КЛІВЛЕНД:

102, 112, 240, 251, 291, 328, 334, 336, 346, 358, 364.

АКРОН: 180, 295. **ЛЕЙКВУД:** 108. **ЛОРЕЙН:** 50, 233.

В ПРОГРАМІ ЗБОРІВ:

1. Справоздання з діяльности Округи;
2. Вибір нової Управи і Контрольної Комісії;
3. Передконвенційна кампанія для розбудови УНСоюзу та розподіл окружної квоти нових членів поміж Відділи Округи;
4. Справа окружного секретарсько-організаційного курсу;
5. Різне.

У Зборах візьмуть участь:

Ярослав ПАДОХ, головний секретар
Дмитро ШМАҐАЛА, головний радний
Осипа ОЛІНКЕВИЧ, головна радна
Володимир ГІРНЯК, обласний організатор

Закликаємо всіх відділових урядовців, конвенційних делеґатів та всіх активних членів УНСоюзу взяти обов'язково участь у цих рокових зборах Округи.

ОКРУЖНА УПРАВА

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

— влаштовує —

в суботу, 27-го лютого 1965 р., початок о год. 9-ій веч.

ВЕЛИКУ ЗАПУСНУ ЗАБАВУ

на яку запрошує всіх Членів і Симпатиків УСК-у.

Заля УНДому — 142 — 2-га евеню в НЮ ЙОРКУ

В ПРОГРАМІ ТОМБОЛЯ И ІНШІ НЕСПОДІВАНКИ.

Оркестра ОСЕРЕДЧУКА — БУФЕТ В ЗАРЯДІ ВІП. ПАНЬ

Вступ $2.50, молодь $1.50.

Дохід призначений на сплату спортової площі.

РОКОВИНИ 22 СІЧНЯ У ГЮСТОНІ

Зліва досправа: Таня Бемко, Антін Гуданич, Джоен Волянська, о. д-р Дмитро Блажейовський, посадник міста Луї Велч, Олександер Джексон, Оксана Данилик, Марґот Зупко.

Цьогорічне відзначення роковин 22-го січня в Гюстоні, Тексас, відзначено на терені української католицької парохії, коло якої концентрується вся місцева українська діяльність.

Відзначення було замітне проголошенням в Гюстоні Українського Дня, вперше в історії стейту Тексас. Грамоту проголошення підписав посадник міста Л. Велч в присутності української делеґації: місц. пароха о. д-ра Д. Блажейовського, п-ні Оксани Данилик, п-ні Марґот Зупко, п. Антона Гуданича і п. Олександра Джексона. Делеґація подарувала посадникові вишивану подушку, яку виконала п. Оксана Данилик, а вручили її п-на Таня Бемко та Джоен Волянська.

Відзначення роковин відбулося 24-го січня, після Служби Божої. В програму ввійшли: відчитання грамоти — п. О. Джексон; реферат українською мовою — п. М. Данилик; реферат англійською мовою п. Джордж Кузьма; дві діточі декламації — Ганс Микитин та Ігор Бемко; дві пісні місцевого хору під диригентурою Дмитра Кокольського.

о. парох з'ясував присутнім гостям, з яких одна третина зовсім не володіє українською мовою, чому українська традиція так тісно пов'язана з українською церквою на терені ЗДА. Закінчили імпрезу відспіванням українського національного гимну.

Програма тривала 50 мінут. Ініціятором був місцевий Жіночий Клюб св. Ольги (голова п. О. Данилик), що добився проголошення Українського Дня.

Три четвертини місцевої української громади (маю на думці цих, що беруть активну участь у нашому житті,) — це тут народжені діти українських батьків і чужинці. Треба справді подивляти ентузіязм небагатьох одиниць-ідеалістів, що несуть весь тягар громадської праці.

Із сумом приходиться ствердити, що зпоміж багатьох українців професіоналістів з професорами університету включно), яких доля загнала в далекий від України Тексас, — тільки маленький відсоток находить час і охоту для української громадської праці. Можливо причиною цього явища є величезна віддаль американського „полудня" зокрема Тексасу від наших національних центрів у ЗДА.

А історія „Тексаської України" майже така давня, як історія нашої еміґрації до ЗДА; жаль тільки, що вона покищо находиться у формі „усного передавання" документованого відрізками місцевої англомовної преси.

Лев Бемко

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

КОЛ. ПРЕМ'ЄР ФРАНЦІЇ ЕДҐАР ФОР БОРОНИВ В'ЄТНАМСЬКИХ КОМУНІСТІВ, як ніби речників народних настроїв і твердив, що ЗДА мусять проґрати в Південному В'єтнамі, бо вони і підтримуваний ними уряд в Сайґоні не мають в тамошньому народі підтримки. Едґар Фор виголосив таку промову в Т-ві Англо-американських кореспондентів в Парижі. Едґар Фор, колишній соціял-радикал, їздив від де Ґолля до Комуністичного Китаю, підготовляючи нав'язання взаємин між тими країнами.

АЛЬЖИР ДІСТАВ В ДАРУНКУ від Комуністичного Китаю 13.000 тонновий вантажний корабель „Шуґьянґ" — „Сонце на світанку". Це другий корабель всієї альжирської торговельної фльоти. Москва й Пейпінґ переліцитовуються в допомозі Альжирові: Совєти дали йому вже коло 30 літаків, 280 танків і багато іншої зброї.

Українська Вільна Академія Наук у США

ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Доповідь д-ра ОМЕЛЯНА ПРІЦАКА

(Звичайний професор Гардварського університету):

„Політична географія Евразійського степу XII століття та її віддзеркалення у „Слові о полку Ігоревім".

Конференція відбудеться в неділю 28-го лютого 1965 року о 6-ій год. 30 хв. дня в будинку Академії: 206 Вест 100-та вул., Н. Й.

---

204 ВІДДІЛ УНС ім. о. А. ГОНЧАРЕНКА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ЧЛЕНІВ 204-го ВІДДІЛУ

відбудуться

в СУБОТУ, 27 ЛЮТОГО 1965 р. о год. 5-ій по пол.

в залі УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

206 East 11th Street в НЮ ЙОРКУ

На порядку нарад між іншим справами: звіт урядників, Контрольної Комісії та вибір уряду на 1965 р.

В неділю, 28-го лютого буде відправлена **ПАНАХИДА** за св. п. о. **А. ГОНЧАРЕНКА**, патрона 204 Відділу, зараз по Службі Божій (коло 11 год. дня) в згаданій вище Церкві, а то з нагоди 100 річниці прибуття нашого Патрона до Америки.

Просимо дуже взяти участь так в Загальних Зборах, як і в Панахиді.

В Зборах візьме участь головний секретар УНС

д-р ЯРОСЛАВ ПАДОХ

За Управу 204-го Відділу

П. МАРКО, голова — д-р В. ПАЛІДВОР, секр.

На Видавничий Фонд УСС

З ПРИВОДУ 50-РІЧЧЯ

зложили:

Союз Українок Амерки — Відд. 64	$25.00
Збірка, яку перевели п-і О. Рак і Апольонія Кищ	$25.00
інж. Богдан і Оксана Рак	$15.00

Сердечну подяку складає

СТАНИЦЯ БРАТСТВА УСС

Ню Йорк

---

204 Відділ УНС ім. о. А. Гончаренка готується до зборів

Активний Відділ УНС-у в Ню Йорку — 204-ий Відділ УНС-у ім. о. А. Гончаренка, готується до загальних зборів. Другу піврічну контролю діловодства та майна відділу перевела 27-го січня 1964 р. Контрольна Комісія в складі: д-р Іван Козак, проф. Ол. Кулинич та д-р Ол. Соколишин, і ствердила взірцеве ведення секретарем д-ром Вас. Палідвором. Присутні при контролі предсідник відділу Павло Марко та касир Михайло Евуш давали потрібні пояснення.

Відділ урядує в двох приміщеннях: в нюйоркському відділі Самопомочі та при православній церкві Всіх Святих при 11-ій вул. в Ню Йорку. Домівку Самопомочі оплачує сам фінансовий секретар, і ту справу мусять розв'язати Річні Збори.

Приходів за перше піврічча у відділі було 440.30 дол., за друге 184.97 дол. Разом 625 дол. 27 цт. Видатки перевищали прибутки, бо виносили 1.052.80 дол. Це у зв'язку з витратами з відпровадженням на вічний спочинок померлих членів, закуп вінків, винаймлення авт на кладовище для родини померлих і членів, і тим подібне. Прибутки відділу становлять лише 10-центові місячні вкладки.

Стан майна відділу по кінець 1964 р. виносить 4.876 дол і 94 цт.

Контрольна Комісія ствердила, що 40 членів одержало виплачені грамоти після 20-літнього перебування у відділі, і малохто з них знов заасекурувався. Це в більшості тут роджені діти наших членів, які не мають зрозуміння приналежности до української асекураційної організації.

У відділі померло 13 членів, відділ заснований 1-го серпня 1925 р., вже вступив в свій 40-річний ювілей і тут час робить своє. Переступні листи взяли 25 членів. Разом вибуло 78 членів.

В минулому році приєднано 33 нових членів, в тім фінансовий секретар д-р Василь Палідвор 27-ох, решту предсідник, покійний Іван Крочак, Мартинець і інші.

Звичайні Загальні Річні Збори відділу відбудуться в суботу 27-го лютого 1965 р. по обіді в приміщенні домівки відділу при 11-тій вул. в Ню Йорку в залі православної української церкви Всіх Святих. Відділ намітив при тій нагоді відзначити рівночасно 100-річчя прибуття до Америки козака священика Агапія Гончаренка, свого патрона, про якого святочне слово виголосить голова контрольної комісії д-р О. Соколишин. Великий портрет о. А. Гончаренка для відділу намалював проф. Ярослав Паладій. Предсідник Павло Марко та фінансовий секретар д-р Василь Палідвор пригадають членству, що в цім році відділ буде відзначувати своє 40-річчя існування і при тій нагоді слід цей ювілей відповідно відзначити та посилити акцію приєднання до відділу нових членів.

Про час і місце відбуття Річних Зборів відділу буде повідомлено на сторінках „Свободи" та частинно картками.

Управа та Контрольна Комісія сподіваються, що членство належно відгукнеться і прибуде на Збори, щоб спільно вирішити важні справи.

Слід нам усім в Америці допомогти Комітетові о. А. Гончаренка під головуванням проф. Теодора Луцева здійснити його задум викупити могилу о. А. Гончаренка.

Справа ця важна для всіх українців у вільному світі й відділ сподівається, що за почином Комітету о. А. Гончаренка піде вся спільнота в ЗДА.

Д-р О. Соколишин

НЕЗАКІНЧЕНИЙ СПІР

(Закінчення зі стор. 2-ої)

змаганнях є одна велика хиба, а саме — суто інтеліґентський ізольований підхід до справи, суто індивідуальні ізольовані, змагання і відсутність зв'язку цієї інтелектуальної праці із загальнонаціональними плянами, потребами та можливостями українського життя. А наслідок такого підходу той, що, з огляду на матеріяльні недостачі, вся ця праця переводиться у зменшених обсягах, бракує їй розмаху, часто буває вона невикінчена, навіть викінчена залишається невикористаною і пропадає.

Ми торкнулися лише одної ділянки нашої праці на еміґрації, — суто культурної, але існують і інші ділянки — в певні моменти особливо важливі й потрібні, як політичні виступи і зв'язки. Одначе, при цім суто інтеліґентськім підході до справи, що спирається на обмежені засоби обмеженого гурту людей, розуміється, всі ці заходи та виступи обмежуються дуже скромними, ледве помітними акціями, що не осягають своєї мети.

Тим часом стан нашого народу вимагає не ледве чутних заяв і тихих виступів, але повсякденних і повсякчасних голосних виступів, на цей і на той бік, без огляду на їх моментальний ефект. Вимагає повсякденних конкретних заходів у спільці з іншими поневоленими народами, що, в наслідку, досягали б певного ефекту.

Але для цього всього потрібні засоби. І ось тепер, в 1965 році, всі ми — і старі політики, і середущі, і молоді — мусимо переглянути і радикально змінити дотеперішній спосіб нашої праці та нашого поступовання. Маємо рішитись на великий і радикальний крок — і с т о р и ч н и й крок — мобілізувати всю нашу людність у вільному світі на оборону нашого народу на батьківщині!

Як це зробити — окрема річ. Справа ця нелегка і вимагатиме великої праці, віри і завзяття, а — з другого боку — послуху і карности. Ми свідомі того, що й тут, у вільному світі, маємо великі труднощі. Але на те є труднощі, щоб їх поборювати. Для цього мусимо залишити свої старі інтеліґентські звички: покинути на час теплі кабінети і затишні бібліотеки та кинутися в терен. Бо коли ми стараємось приєднати до нашої справи чужинців, то в першу чергу маємо приєднати своїх людей!

Тільки так ми вимкнемось із зачарованого кола постійних недостач, що обмежують наші задуми, перекреслюють наші можливості і відсувають наше визволення. Вимкнемося з тісного кола тих самих патріотів-жертводавців, що увесь час несуть на собі тягар національної справи і давно заслужили на зміну. Вимкнемося при мінімальних жертвах наших людей, без обтяження бюджету і тих, найслабших. Але при одній умові — масовій, всенародній мобілізації. Мобілізації, що принесе не лише реальні користі, але й те найважливіше — загальне піднесення духу нашої великої нації!

● У столиці Судану Хартумі арештовано студента, який кинув помідор в сторону королеви Єлисавети II, як вона їхала вулицею у відкритому автомобілі. Група місцевих студентів-націоналістів стояла перед університетів і викрикувала протибритійські гасла.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І її ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми:

СПИСОК Ч. 12

І. Жируха, Бруклин	$8.00	Д. Луцинин, Ню Гейвен	1.00
О. Ломацький, Силвер Спр.	8.00	П. Гобиль, Шикаґо	1.00
С. Г. Луцький, Дітройт	8.00	К. Сіко, Клівленд	1.00
М. Дикун, Ню Бритен	6.00	Г. Грод, Росфорд	1.00
С. Вацяк, Шикаґо	6.00	А. Гадз, Вернон	1.00
д-р І. Скрипух, Братфорд	5.00	М. Козарійчук, Шикаґо	1.00
Д. Рапій, Лок	4.00	М. Довгенко, Лос Анджелес	1.00
М. Макарчук, Клифтон	4.00	д-р Ю. Криволап, Балтімор	1.00
М. Р. Турянські, Шикаґо	4.00	Л. Скомко, Волнатпорт	1.00
В. Татунчак, Ст. Джан	4.00	К. Косців, Ню Йорк	1.00
А. Масний, Амгерстбурґ	3.00	А. Васюта, Філя.	1.00
Т. Ковбасюк, Клівленд	3.00	Т. Маруцяк, Понтіяк	1.00
А. Бровчук, Порт Артур	3.00	М. Костирко, Сакраменто	1.00
В. Сосик, Форест Гилс, Н.Й.	3.00	А. Процак, Гарфілд	1.00
В. Гультай, Давнсвю	3.00	А. Байда, Алентавн	1.00
Я. Трембач, Кенора	3.00	М. Міклер, Філя.	1.00
Й. Чайковський, Вотерфорд	3.00	С. Кулинич, Гіксвіл	1.00
Б. Бурачинський Мейпелвуд	3.00	І. Шлюк, Вест Варвік	1.00
М. Шмаун, Шикаґо	3.00	М. Яцьків, Філя.	1.00
М. Бодель, Шикаґо	3.00	Н. Степанів, Шикаґо	1.00
Я. Ковалишин, Джерзі Ситі	3.00	З. Омецінський, Рочестер	1.00
Л. Микулович, Кореаполіс	3.00	П. Ковалик, Пітсбурґ	1.00
К. Лучка, Флорел Парк	3.00	М. Танський, Ланкастер	1.00
інж. Р. Юркевич, Джолієт	3.00	Ф. Медик, Патерсон	1.00
Б. Островський, Ошава	3.00	А. Горбач, Шикаґо	1.00
Р. Климкович, Покіпсі	3.00	Я. Білоус, Берлін	1.00
М. Петренко, Милвокі	3.00	Н. Нессен, Філя.	1.00
Р. Тенюк, Форт Вильям	3.00	о. В. Боровський, Мінneaп.	1.00
А. Ценко, Акрон	2.00	А. Слиж, Вудсайд	1.00
д-р К. Костів, Торонто	2.00	І. Фіґура, Брус	1.00
д-р І. Гребеник, Олбані	2.00	Л. Намака, Гадлей	1.00
Н. Василюк, Ню Бронсвік	2.00	Н. Литвинець, Рочестер	1.00
І. Шестак, Росфорд	2.00	Г. Бабин, Перт Амбой	1.00
Т. Вовчак, Ню Йорк	2.00	І. Піх, Торонто	1.00
Е. Крук, Мк. Кіс Ракс	2.00	М. Маруцяк, Рочестер	1.00
Н. Кindзерський, Ветлегем	2.00	П. Брикайло, Картерет	1.00
А. Олійник, Лансінґ	2.00	Й. Венґжин, Янґставн	1.00
Я. Кулинич, Ню Йорк	2.00	С. Орищин, Денвер	1.00
Ф. Савечка, Гартфорд	2.00	Ст. Шишка, Бафало	1.00
А. Гораль, Лонґ Айленд	2.00	Школа Українознавства, Рочестер	1.00
А. Маршак, Нортфілд	2.00	М. Голубець, Елизабет	1.00
А. Федорук, Ланкастер	2.00	П. Василів, Шикаґо	1.00
Р. Білинський, Ню Йорк	2.00	М. Токарський, Вудгейвен	1.00
В. Пеленський, Парсіпані	2.00	С. Гасяк, Ст. Джозеп	1.00
Л. Котко, Шикаґо	2.00	Т. Миник, Скрентон	1.00
М. Федишак, Ді Мот	2.00		
Е. Каменюк, Сиракюз	2.00		

Поможім оо. Студитам докінчити будову церкви й монастира у Вудстоку, Онт., Канада

Вірні члени Католицької Церкви в Канаді й в Америці радо відвідують наші духовні осередки і в них подивляють посвяту побожних душ для Бога. Вони приглядаються їх праці й беруть участь в Богослуженнях і приводять також молодь, щоб Бог зволив зглянутись на свої діти, та покликати їх до монашого стану.

Наші кроки були спрямовані до Вудстоку, Онтаріо, Канада, а тепер нехай наші думки будуть зосереджені. Оглянули ми обитель оо. Студитів.

Положення гарне, місця багато, вода до пиття джерельна, монахи примістились в колишнім фармерськім домику, і дальший дімок перемінили для потреб монахів і на каплицю. Побіч старих забудовань видко основи великого дому, який має відповідати вимогам монастиря.

Христос зволив бути з нами навсе й тому Він перебуває навіть в найбільшій бідноті. Оглядаючи величаві церкви, школи, народні доми в Канаді і в Америці, мусимо собі сказати, що ми про приміщення для Спасителя призабули. Інші монаші чини мають братства, або добродіїв, що помагають богомольцям-монахам. Та і від монахів пошта приносить заклики до пожертв. Наставлення, дух, а може і вдача оо. Студитів не позволяють самим про себе говорити і тому ми всі мусимо станути третім чином для помочі оо. Студитам і на славу Божу. Це наш Чин: слава Його, це слава моя: там приносять честь Богу від мене, а також і за мене. Як Господу Богу сподобається, будуть нові кандидати, але вони будуть чутись опущеними в невідповідних приміщеннях. Поможім чимскорше докінчити нову будівлю. Треба нам всім поспішити з жертвами.

Зробім так, щоб монахи зібрались в новім монастирі й прославляли Отця Небесного.

Тому, що в своїй покорі не можуть витягати руки за допомогою, станьмо ми їм до помочі в їх потребі. Складаю **свою жертву, 400 дол., на фонд будови церкви й монастира** оо. Студитів і кличу усіх співбратів-священиків, побожних людей і щирих українців, щоб чимскорше прилучились до посиленої, скорої і щедрої збірки на таку благородну ціль, для прослави Бога.

Прошу слати жертви на адресу, Отця Настоятеля:

Rev. Theopha Shewaha, Superior of Studite Monks, P.O. Box 101, Woodstock 560, Parkinson, Ont., Canada.

о. дек. Н.Н., ЗДА

Замість квітів на свіжі могили наших Дорогих Членів Родини

бл. п. **ІЗИДОРИ БІЛОВОЇ** з Бінґемтону, Н. Й. і

бл. п. **РУДОЛЬФА ЛУДЗАКА** з Клифтону, Н. Дж.

які відійшли у Вічність у днях 3-го і 20-го січня ц. р., пересилаємо 20 долярів на НТШ в Сарселі.

СТАВНИЧІ, САВЧАКИ, ДМИТРАКИ та СУШКОВІ в Клівленді

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорого Тата

бл. п. о. АЛЕКСАНДРА ПЕТРА ЛОНКЕВИЧА

складаємо дол. 20.00 на ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

М. і О. ЛОНКЕВИЧ

Олекса ГРИЩЕНКО

МОЇ ЗУСТРІЧІ І РОЗМОВИ З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ

(3)

Португалія, про яку я вже широко писав у своїх спогадах, — країна кольорів, контрастів підсоння, подивугідної архітектури (барокко) та розмашного малярства примітивів. Тут я, не зважаючи на труднощі й несподіванки клімату, пробув не менш і не більш як шість місяців. Літо і осінь. Літо — спека, випари, присутність близького океану відчувається в країні скрізь. Осінь — найліпша пора року, ні гарячі, ні холоду. Отож за ці довгі місяці в невідомій країні довелося зазнати всього потроху. І я бачу тепер, що мій португальський доробок дався мені не відразу і нелегко. Треба було ще півроку наполегливої праці в Парижі, щоб усе оформити й удосконалити. Аж на прикінці квітня набрався вже гарний ансамбль нових речей для чергової моєї виставки. А з кожною виставкою завжди перепадає мистцеві щось нове, як не гроші, то слава або нові знайомства, і так відкриваються нові стежки для його мистецької кар'єри.

Так сталося і з новою виставкою, яку запропонувала мені влаштувати ґалерія Персьє. Невелика, але якнайкраще приміщення в центрі Парижу на розі бульвару Персьє і вулиці Ля Боесі. Ґалерія мала помірну, квадратову залю і велику, чудово освітлену збоку Ля Боесі вітрину. Симпатичний директор ґалерії Мендес Франс відразу сподобав собі мої речі і добре розмістив їх на стінах. Його дружина була вродлива француженка, а сам він був з Тарраґони, яку я пізнав пізніше. Жмурить очі і високим тенором наспівує мелодію еспанського фляменґо, яка хапає за серце. — „Знаєте, Грищенко, каже, у нас ми шкваремо біфстекс на олії, це . . ." — поцілував двічі пучки і цмокнув, мовби відбив кастаньєтами.

Виставка відкрилася божественним ранком, божественного колишнього паризького травня. Винятково щасливий день, 10 травня 1925 року. Задоволені оглядаємо виставку, забиваємо останні цвяхи, аж зирк, — на порозі виросла огрядна фігура англійця. Повновиде обличчя наче кров'ю налите, бездоганно зав'язана краватка, тісний капелюх у квадратики, блискучі штиблети. Просить директора показати йому великий пейсаж з вітрини. Мендес Франс поставив образ проти стіни, і британець, дивлячись на мене сірими очима, каже директорові: „Спитайте мистця, чи йому ця річ подобається?" — „Якже! — весело відрубав він англійцеві, — на вітрину поклали ми хіба найкращу річ". — „Ол райт!" — була коротка відповідь. Виплатив гроші і передав свою візитну карточку. У мене в пам'яті залишилися літери подвійного англійського W. „Опівдні, — сказав, — іду до Лондону, візьму образ з собою, дружина буде задоволена". Я сказав „добре", але на серці і радість, і туга. Зараз таки, в перший день виставки, вилетів з неї образ! Хто його бачив? Кілька осіб.

Через тиждень другий сенсаційний продаж. опівдні, коли сонце виблискувало на картинах і скрізь плигали зайчики, в ґалерію, наче барвиста півонія, впала елеґантна дама в екстраваґантному строї, з жовтогарячим широким капелюхом на русявій голові. Ледь відчинила двері, як немов не від себе кинула захоплено в повітря:

— Оце і є! Я продам в Отель Друо свого Гілямента і куплю Грищенка . . .

— Маєте рацію, мадам, — каже директор, — у Португалії до цього часу працювало не багато мистців: Отон Фріез і Грищенко.

Граційно ступає по м'якій підлозі, кидаючи погляд сірозелених очей ліворуч, праворуч. В інтонації приємного голосу, в повільних рухах, з усієї постаті дихає доброзичливість, ласкавість. Розглянула виставку, і зненацька спинилася перед одним образом, зблизька розглянула кожний деталь, доторкнула рукою фактуру малюнка. То був подовгастий пейсаж з молодим мисливцем у португальському капелюсі і з чудернацькою рушницею на плечі, все на ясному тлі незабутньої Коїмбри, під сірим, перлямутровим небом: будинки, будинки до самого Тахо, мов перський килим. На горі величезна біла споруда університету, із сріблястими банями знаменита катедра, де я малював зачаровану блакитними кахлями каплицю . . . Пам'таю, як для цього пейсажу я довго розшукував раму, аж купив її в одного букініста на узбережжі Сени, старовинну з темного золота, за кілька франків. Незнайома пані поглянула досить загадково на мене і знайшла в бюрі Мендес Франса. — „Будь ласка, сказала, подаючи йому свою карточку ось моя адреса, після закриття виставки надішліть мені образ". І тут же мило запросила мене на свої прийняття.

Стукнули двері, зник чар гості.

— О! — випалив Мендес Франс, — ви знаєте, хто це була та пані? Мадам Амос, Матільда Амос з Ельзасу! Вона родом з Мецу, її чоловік був лікарем. Колосальна фортуна, високої культури і здібностей жінка. Любов до музики. В її колекції сила всяких речей, збирає твори молодих французів, не оминає жадної виставки.

Виставка моє в Персьє закінчилася так, як ніхто не сподівався. Якось зайшов я в ґалерію Бінґ при вулиці Ля Боесі ч. 21, у близькому сусідстві з ґалерією Персьє. Несподівано до мене звертається сам власник ґалерії . . . .

Я розказував йому, що в Греції я побував скрізь, де міг, працював, ходив пішки по білих дорогах у Дельфах, по божественних високих горах, був в Олімпії, в Епідаврі, в Мікенах, у Коринті; їздив у Пелопонез, бачив Спарту, два місяці прожив, працюючи із запалом, у Містрі. Розказав мою пригоду з черницями, в догляді яких були всі церкви в знаменитому останньому притулку візантійської культури. *)

*) Після здобуття Царгороду турками в 1453 р., візантійці заснували в Пелопонезі, на півдні Греції, свою нову столицю — Містру.

ЯРОСЛАВ КУЛИНИЧ ВИЇХАВ ДО ЕВРОПИ

Відомий український еміграційний кінооператор, автор багатьох фільмів з життя українців в різних країнах світу Ярослав Кулинич виїхав в середу 17-го лютого ц.р. літаком до Европи. Після короткої зупинки в Еспанії, де Ярослав Кулинич працюватиме згодом для однієї з американських фірм, він виїде до Риму, щоб фільмувати урочистості інсталяції нових Кардиналів, зокрема Кардинала-Номіната Кир Йосифа Сліпого в дні 22 лютого та Консисторії Кардиналів, що відбудеться 25 лютого.

В Канаді відбулися лещетарські змагання за першенство УСЦАК на 1965 рік

Квібек, Канада. — В днях 20-21 лютого відбулися в Монблян у провінції Квібеку лещатарські змагання за першість Української Спортової Централі Америки й Канади на 1965 рік. Змагання були зорганізовані Карпатським Лещатарським Клюбом, Торонто. В змаганнях взяло участь 40 змагунів і 100 гостей. В загальному точкуванні перше місце здобув КЛК, Ню Йорк, друге місце — КЛК Торонто і третє місце — „Леви", Шикаґо. В з'їздовому бігу, сляльомі й альпійській комбінації чоловіків перше місце здобув Зенон Маркевич. В жіночих конкуренціях: з'їздовому бігу — перше місце здобула Іка Рожанковська, КЛК, Ню Йорк, в крутобігу — Люся Друневич, КЛК, Торонто, в альпійській комбінації — перше місце Наталка Бандера, КЛК, Торонто. Провід змагань був у руках В. Кузика. Головним суддею був Яр. Рубель.

У Філядельфії відбулася нарада про повну консолідацію комбатантів

Закінчення зі стор. 1-ої

Канаді переведено вже таку консолідацію і створено Союз українських канадійських ветеранів на чолі з майором Б. Панчуком. Щоб створити таку централю на ЗДА й затіснити взаємини з централею канадійською — обрано 7-членну Міжорганізаційну Комісію комбатантів, до якої ввійшли пп.: д-р В. Галан, Б. Панчук, д-р М. Малецький, І. Поритко, Ю. Лопатинський і І. Чмола (7-ме місце залишено покищо необсаджене). Обрана Комісія має теж обмірковувати плян і реченець скликання Світового конґресу українських комбатантів. Рішено реорганізувати „Вісті Комбатанта" на орган сконсолідованого комбатантського світу і для цієї цілі обрано Комісію, до якої ввійшли пп. В. Гузар, ред. І. Кедрин-Рудницький, ред. О. Лисяк і дир. П. Постолюк. Головою Резолюційної Комісії був д-р М. Стахів. Нарада була настільки успішною, що рішено робити подібні з'їзди щороку. Цю нараду попередило засідання Головної Управи ОбВУА, на якому, м. і., рішено пожвавити акцію за будову Дому Ветерана, чи пак дому взагалі для старших віком українців, та схвалено в цій справі різні суґестії для ЗУАДК, що займається цим ділом.

Іван Винник обраний на голову Головної Управи ООЧСУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Є. Івашків, ГУ СУМА — Лев Футала, „Провидіння" — С. Спринський, Народної Помочі — В. Мазур, Робітничого Союзу — М. Кизима та ін. Після короткого слова голови Президії З'їзду мгр. М. Дужого доповідь на тему „Романтизм чи цинізм в українській політиці" виголосив д-р М. Кушнір. В мистецькій програмі бенкету, якою керувала пані Іванна Кононів виступали: недавно прибула з Арґентини Тамара Лихолай, що відспівала під акомпаніямент д-ра І. Соневицького „Думу про Нечая" (Січинського), „Мак" (Весоловського), „Незабутній вальс" (Анатольського), „Думку" (Гнатишина), „Ой у полі тихий вітер" і „Гандзю"; Валя Калин, що продеклямувала поему Боєслава „Галка", і Іванна Кононів, що відчитала власну гумореску „Скарга". В неділю 21-го лютого, після уділення абсолюторії уступаючій Управі, виголосили доповіді д-р Петро Мірчук — „Сучасна політична ситуація і ми", в якій гостро засудив політичні т. зв. контакти з московськими висланцями і д-р Богдан Романенчук — „До проблем ідеології і ідеалізму". Після дискусій над цими доповідями З'їзд затвердив бюджет ГУ ООЧСУ і вибрав її керівні органи. До Головної Управи ООЧСУ ввійшли: мгр Іван Винник — голова, ред. Ігнат Білинський і п. Лев Футала — містоголови, д-р В. Несторчук — секретар, д-р П. Мірчук, д-р М. Кушнір, ред В. Давиденко, д-р Б. Романенчук, д-р С. Галамай, д-р М. Чировський, мгр І. Базарко, В. Левенець, Б. Казанівський, М. Зацухний, інж. Є. Івашків, мгр В. Стойко. Контрольна комісія: мгр Є. Лозинський — голова, д-р І. Подригуля, мгр Т. Качалуба, Б. Мороз, М. Ганущак — члени. Організаційний суд: мгр М. Дужий, мистець М. Черешньовський; М. Грицьков'ян, проф. П. Савчук, д-р О. Соколишин — члени. По одноголосному схваленні резолюцій учасники З'їзду відспівали „Не пора, не пора".

Про фільм „Базиліка св. Петра"

Той фільм вже був висвітлений в деяких місцях і школах. Фірма Рода одержала багато похвальних листів від наших священиків та громадян, — за котрі щиро дякую.

Одержано також пару листів з гострою критикою за те, що пропущено назву Русь в представленні історії України.

Пишу цей допис не для полеміки, а оправдання себе як автора сценарія і продуцента.

Фільм під назвою „Базиліка св. Петра" випродуковано без готових плянів, зараз після події, яку запише не лиш українська історія

Несподівана для нас всіх радісна новина була тим мотивом, що фірма Рода своїм коштом випродуковала цей фільм, для показу, щоб своїх і чужих інформувати про незавидну долю України та Української Церкви.

У фільмі нема назви Русь тому, що я не хотів затемнювати справу перед чужинцями. Коли чужинець почує слово Русь, зараз собі виробляє поняття, що тут мова про Росію.

Мені хотілося представити хоч частину історії України ясно, зрозуміло для пересічних чужинців.

Працюючи над цим фільмом, я не мав ні поради, ні помочі від своїх. Від тих мистців знавців, що я звертався за допогою, чув я відповідь, що це річ неможлива. Не було іншої ради, як рахувати на власні сили. Було невимовно трудно, представити образами історичні факти, опрацювати зміст історії так, щоб він заінтересував публіку, і щоб вона навчилася дечого про Україну, побачивши фільм на екрані. Тут треба було бути: професором, психологом, режисером і композитором. Бо до відповідних сцен треба було підобрати відповідну музику.

Треба було випродукувати фільм такого змісту, щоб він надавався для церковних і світських установ, для шкіл і університетів.

Була відповідальна перед українським суспільством, бо в фільмі є мова про історію України, і перед церковними достойниками, бо в фільмі є мова про Церкву. Це все пов'язати в одну цілість вимагало дуже багато і тяжкої праці.

Фільм своїм змістом нікого не ображає, лиш інформує, переконує, научає, що Україна, — це великий пребагатий край, з високою культурою від найдавніших часів, своєю церквою зв'язана з Римом ще від княжих часів. Україна — це не жадна московська провінція.

Назви „Базиліка святого Петра" вжито тому, що вона популярна і заохочує чужих людей іти бачити той фільм, не передбачаючи, що будуть показувати мапи та образи з історії України . . . По кожному висвітленню того фільму між американцями є цікаве явище, з якого я особисто задоволений, що моя праця і вложений гріш осягнули ціль. Велике число присутніх виявило заінтересування історією України, на цю тему ведеться дискусія в користь поневоленої України. Чужинці не лиш оцінили той фільм, але й купили його для поширення по цілому вільному світі, й тим чином запевнили фірмі РОДА дальше існування. Це доказ, що моєї праці та вложеного капіталу молодої фільмової фірми РОДА не прогайновано.

Інж. Родіон Сліпий

● З Південного В'єтнаму виїхали вже всі жінки і діти американських військовиків і цивільних службовиків, між ними також дружина і троє дітей головного команданта американських військ у Південному В'єтнамі генерала Вестморленда.

● Совєтські війська залишаться на Мадярщині — заявив комуно-мадярський прем'єр Янош Кадар, до того часу, поки західні держави не приймуть совєтської пропозиції про проголошення принципу „непричетности до европейських справ". У практиці виконання тієї пропозиції виглядало б так, що Америка, Британія і Франція мали б відкликати свої війська з Західньої Німеччини, а Америка взагалі з Европи, внаслідку чого Совєтам відкрився би насправді вільний шлях — до Атлантику.

ТАРЗАН, ч. 5390. Слаба перемога Тарзана . . .

Кілька жорстоких мінут обидва вороги змагалися в бою...

Та вкінці Тарзан зловив мавпу так сильно, що вона була безпорадною.

"A RATHER LENGTHY EFFORT," SAID THE STRONG ONE CAUSTICALLY. "NOW LIBERATE THE BEAST SO THAT MY WARRIOR CAN FIGHT!"

— Це було трохи задовге змагання, — уїдливо сказав Могутній. — Тепер залишіть бестію, щоб мій воїн міг змагатися!